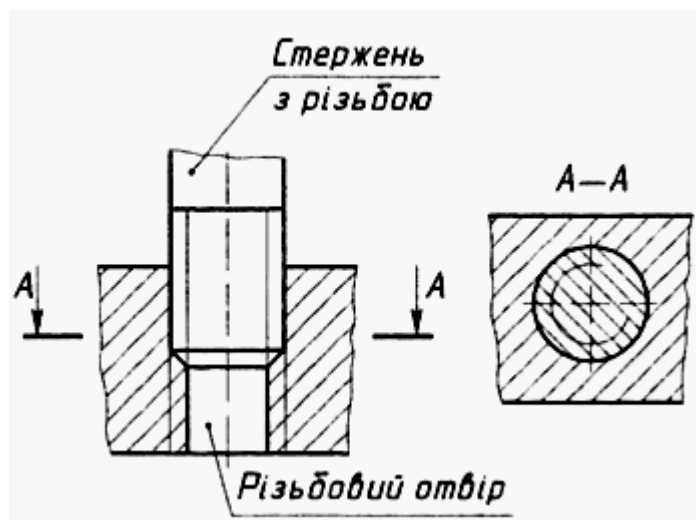

Креслення різьбових з'єднань

1. Зображення різьбового з'єднання.

Для показу різьби у з'єднанні застосовують розрізи площиною, яка проходить через вісь з'єднання. Отвір з різьбою може бути наскрізним чи ненаскрізним (глухим). Якщо потрібно, для зображення деталі із зовнішньою різьбою застосовують місцевий розріз.

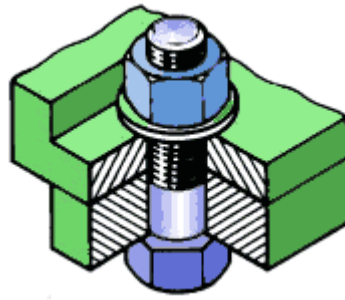
У місці з'єднання двох деталей різьбу зображують так, щоб в отворі було видно ту частину різьби, яку не затуляє різьба стержня. Суцільні товсті лінії, що відповідають виступам різьб на стержні, переходять в суцільні тонкі лінії, що відповідають западинам різьби в отворі. І навпаки, суцільні тонкі лінії, що відповідають западинам різьби на стержні, переходять в суцільні товсті лінії, що відповідають виступам різьби в отворі.

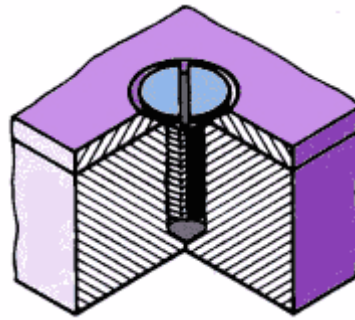
Поперечний переріз різьбового з'єднання має характерні особливості: межею між контурами деталей з різьбою є суцільна товста лінія, яка відповідає діаметру кола виступів (зовнішньому діаметру) різьби на стержні. Суцільна тонка лінія (проведена на 3/4 кола) відповідає западинам (внутрішньому діаметру) різьби на стержні.

2. Кріпильні деталі болтового і шпилькового з'єднань.

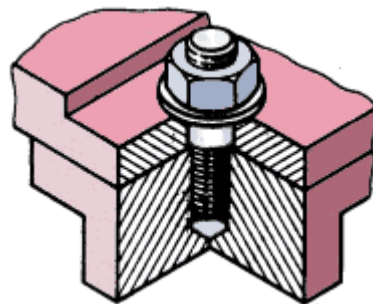
З'єднання, утворені кріпильними деталями з різьбою, носять назву цих деталей: болтові,

ГВИНТОВІ,

ШПИЛЬКОВІ

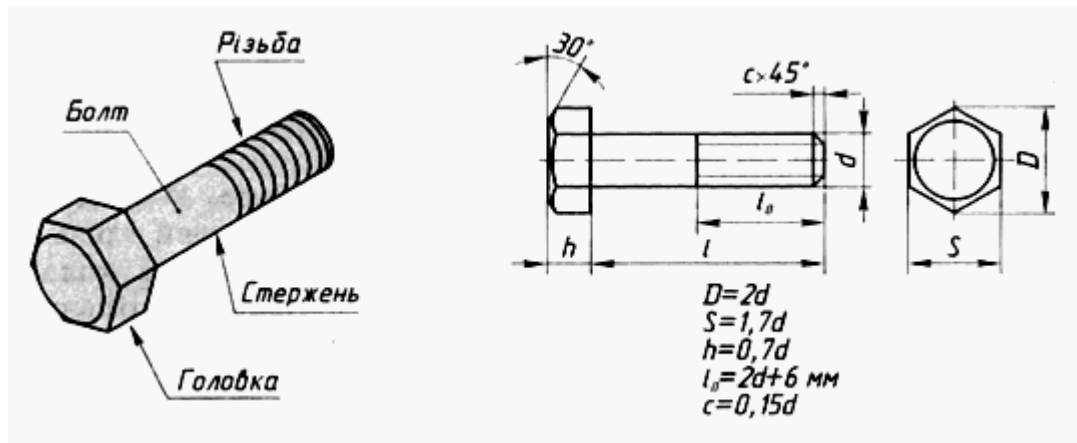
ТОЩО.

Кріпильні деталі з різьбою зустрічаються у дуже багатьох виробках.

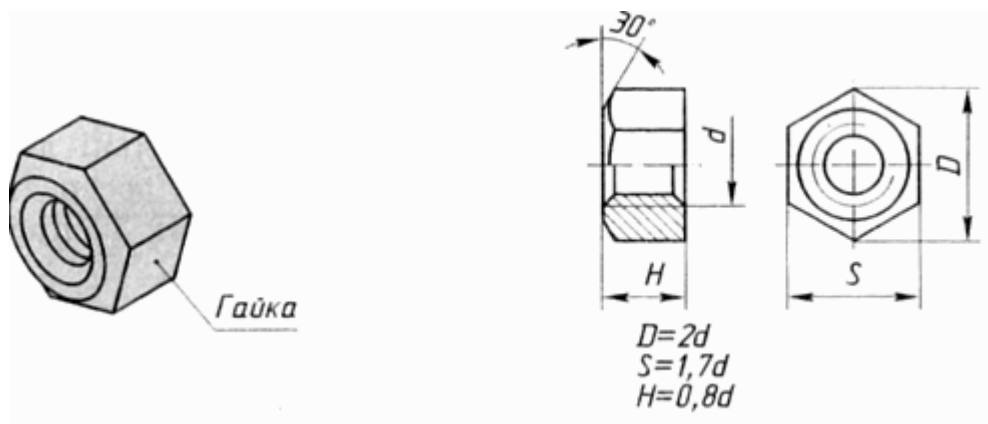
Щоб упорядкувати застосування цих деталей, їх форму і розміри стандартизовано. Тому кріпильні деталі з різьбою називають стандартними. Це дає змогу зосередити їх виробництво на спеціалізованих підприємствах і спростити виготовлення виробів.

На кресленнях з'єднань стандартні деталі зображують спрощено за відносними розмірами. Це означає, що розміри їх окремих елементів визначають за співвідношенням із зовнішнім діаметром різьби (його позначають d). Завдяки спрощеному зображенню кріпильних деталей прискорюється виконання креслень.

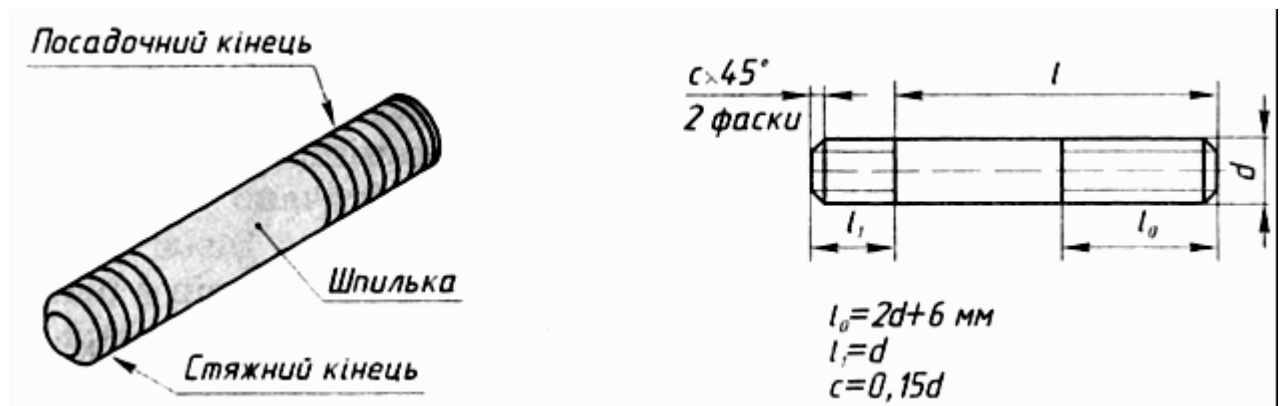
Стандартний болт - це циліндричний стержень з шестигранною головкою. На стержні болта нарізана різьба. Головку болта і кінець стержня обточено на конус (знято фаски).

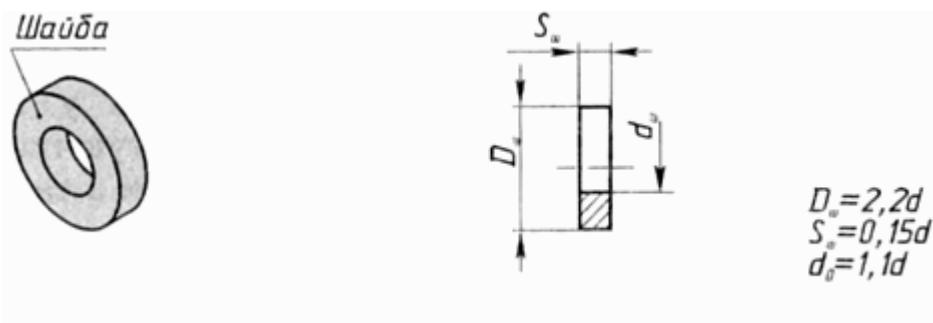
Гайка - це шестигранник, усередині якого є отвір з різьбою. Обидва плоских торці гайки і отвір з різьбою мають фаски.

Шпилька - циліндричний стержень, на обох кінцях якого нарізана різьба. З кожного кінця шпильки знято фаску.

Шайба являє собою кругле кільце.

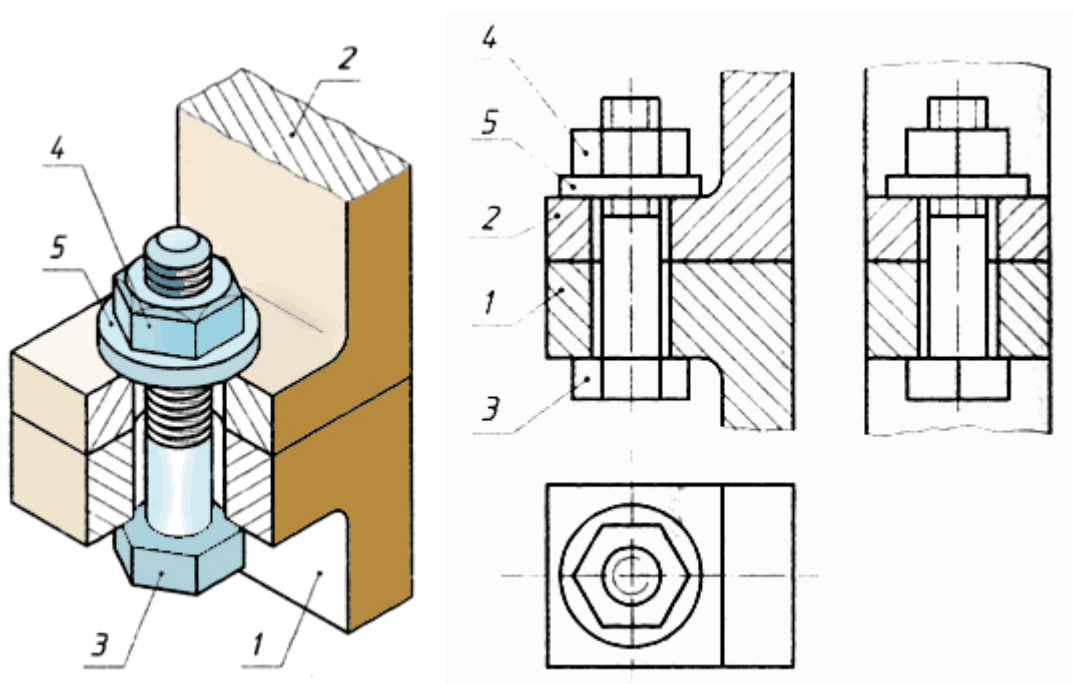
Розміри кріпильних деталей на складальних кресленнях не наносять, основні дані про них записують у вигляді умовного позначення до специфікації.

Користуючись цим позначенням, потрібні розміри можна визначити з таблиць у довідниках.

Умовне позначення болта включає тип і розміри різьби, довжину його стержня. Запис «Болт М12 × 1,25 × 60» означає: болт з метричною різьбою діаметром 12 мм, малий крок 1,25 мм, довжина стержня 60 мм.

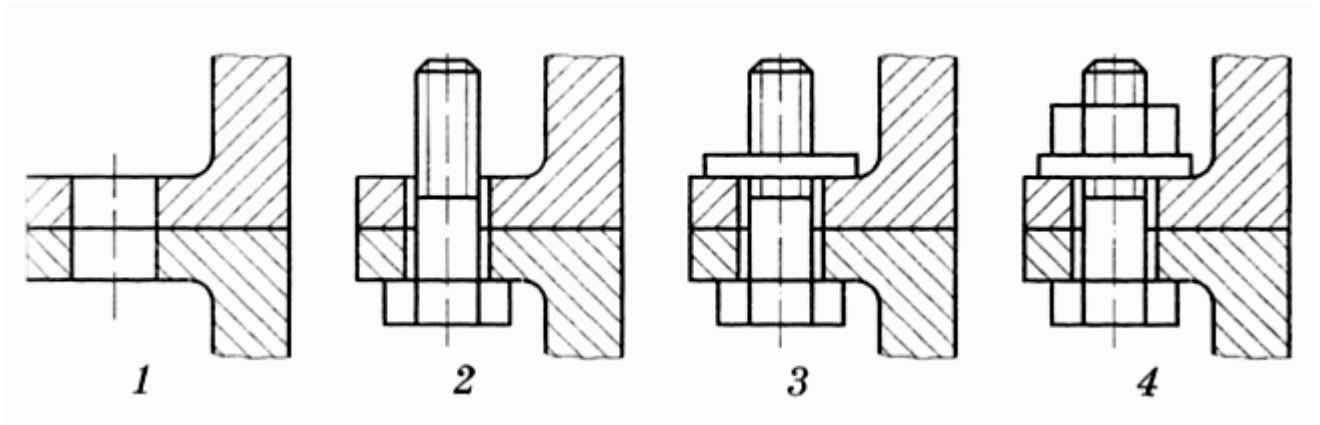
3. Креслення болтового з'єднання.

Загальний вигляд болтового з'єднання показано на рисунку. У деталях 1 і 2, які треба з'єднати, просвердлюють отвори, діаметри яких трохи більші за діаметр болта 3. Щоб запобігти руйнуванню деталі 2 при загвинчуванні гайки 4, на стержень болта надівають шайбу 5. Креслення такого з'єднання складається з зображень деталей, що входять до його складу.

На рисунку показано етапи утворення креслення болтового з'єднання. Спочатку викреслюють з'єднувані деталі (1), потім докреслюють болт, начебто встав-

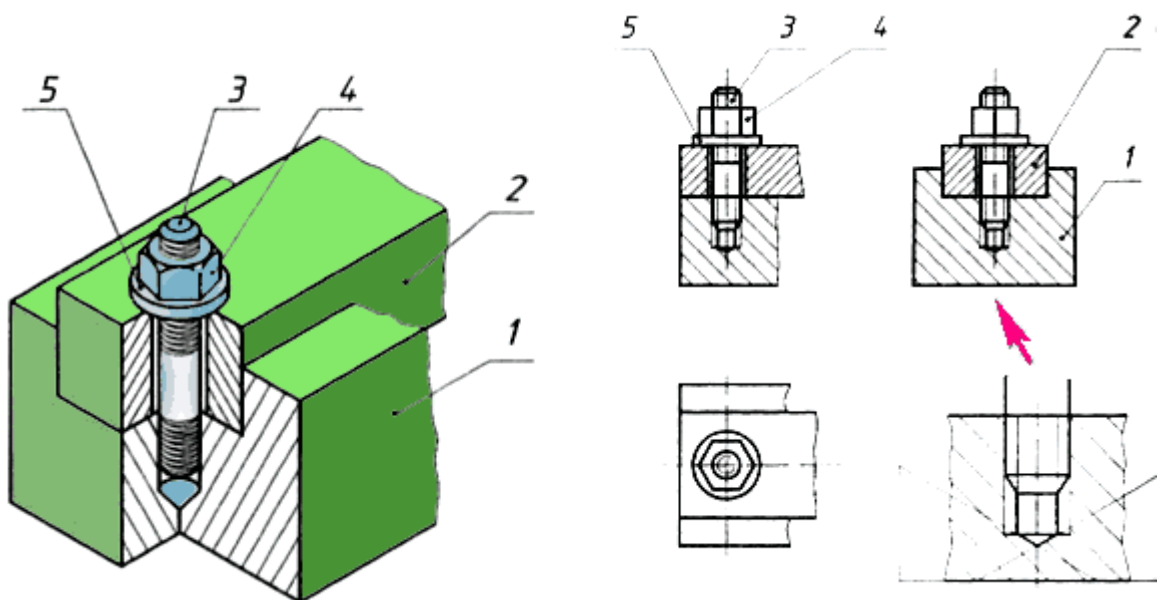
лений в отвір у деталях (2). Далі креслять шайбу, надіту на болт (3), і в останню чергу - гайку (4). Така послідовність виконання креслення відповідає порядку утворення самого болтового з'єднання.

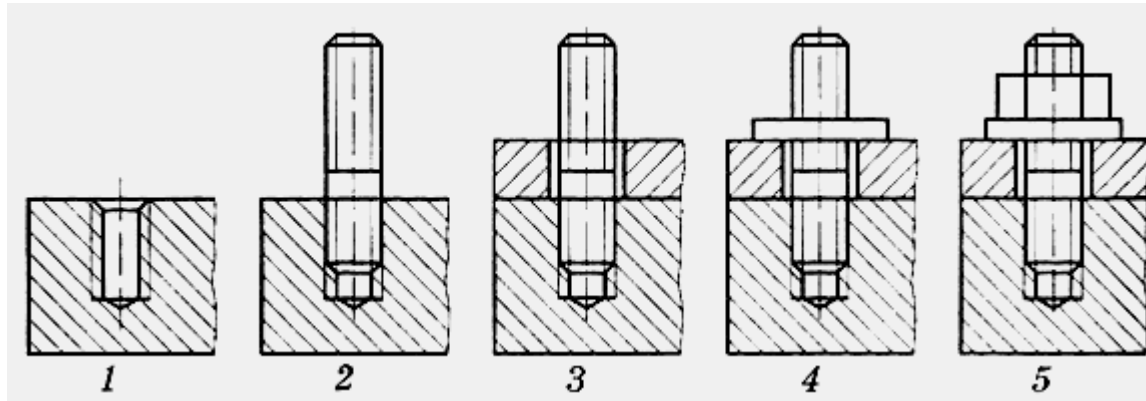
Болти на складальному кресленні показують нерозсіченими, якщо січна площина проходить вздовж їх осі. Також нерозсіченими показують гайки і шайби. Зверніть увагу, як заштриховано з'єднувані деталі 1 і 2.

4. Креслення шпилькового з'єднання.

Загальний вигляд шпилькового з'єднання показано на рисунку. До нього входять з'єднувані деталі 1 і 2, шпилька 3, гайка 4 і шайба 5. Одним кінцем шпилька 3 на всю довжину різьби вгвинчується у глухий (ненаскрізний) отвір з різьбою в деталі 1. Зверху надівають деталь 2 з отвором трохи більшого діаметра, ніж діаметр шпильки. На вільний кінець шпильки нагвинчують гайку 4, під яку підкладають шайбу 5. Загвинчуючи гайку, деталі 1 і 2 притискують одну до одної.

На рисунку показано етапи утворення креслення шпилькового з'єднання. Спочатку викреслюють деталь з різьбовим отвором (1), потім докреслюють зображення шпильки, вгвинченої в отвір з різьбою (2). Далі послідовно креслять другу з'єднувану деталь, надіту на шпильку (3), шайбу (4) і гайку (5). Шпильку на кресленні показують нерозсіченою, так само як і шайбу з гайкою.

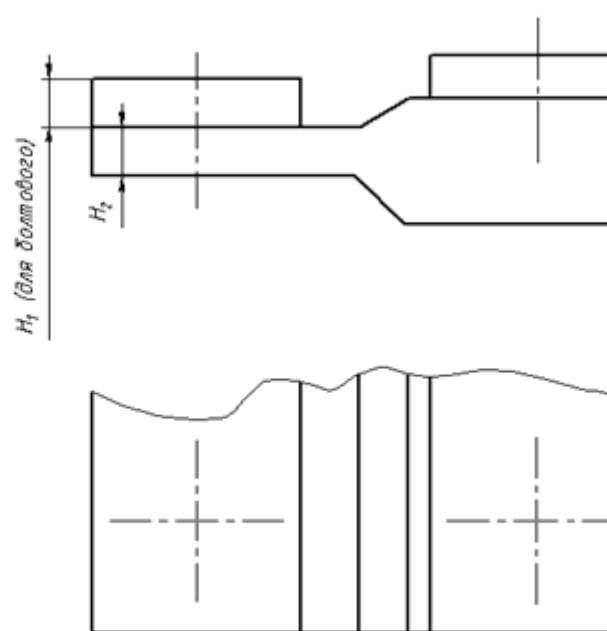
Лінію, що визначає межу різьби на нижньому кінці шпильки, завжди проводять на рівні поверхні деталі, в яку вгвинчено шпильку (деталь 1). Подивіться уважно, як зображується стержень з різьбою, вкручений в отвір. Різьбу в отворі показують тільки там, де її не закриває кінець стержня шпильки. Нижню частину глухого отвору показують незаповненою стержнем. На кінці отвору показують конічне заглиблення, утворене свердлом. Його креслять з кутом при вершині 120° . Штриховку доводять до суцільної товстої лінії.

Практичне завдання

Завдання виконується за варіантом на 2 аркушах формату А4. На першому аркуші необхідно виконати креслення з'єднання. На другому - розрахунки. Всього 12 варіантів за таблицею.

УВАГА! Вся інформація в картинках.

Варіант	Болтове			Шпилькове	
	d	H_1	H_2	d	H_1
1	M4	10	6	M4	12
2	M5	8	8	M5	12
3	M6	6	10	M6	14
4	M8	10	8	M8	18
5	M10	10	10	M10	18
6	M12	10	10	M12	20
7	M4	6	8	M4	14
8	M5	4	10	M5	14
9	M6	8	6	M6	15
10	M8	6	10	M8	14
11	M10	8	10	M10	16
12	M12	8	12	M12	18

При розрахунках необхідно користуватися довідковими даними.

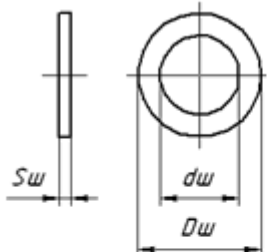
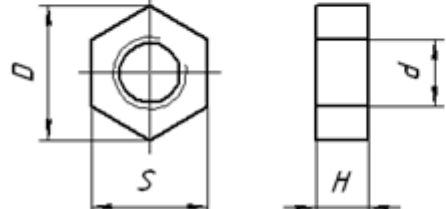
Ряд довжин шпильок (ГОСТ 11765-76) l	10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 25, 30,
Ряд довжин болтів (ГОСТ 7789-76) l	8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 25, 28,
Розмір під ключ	5, 7, 8, 10, 13, 17, 19, 22, 24, 27,

Оптимізовані та рекомендовані розрахунки болта.

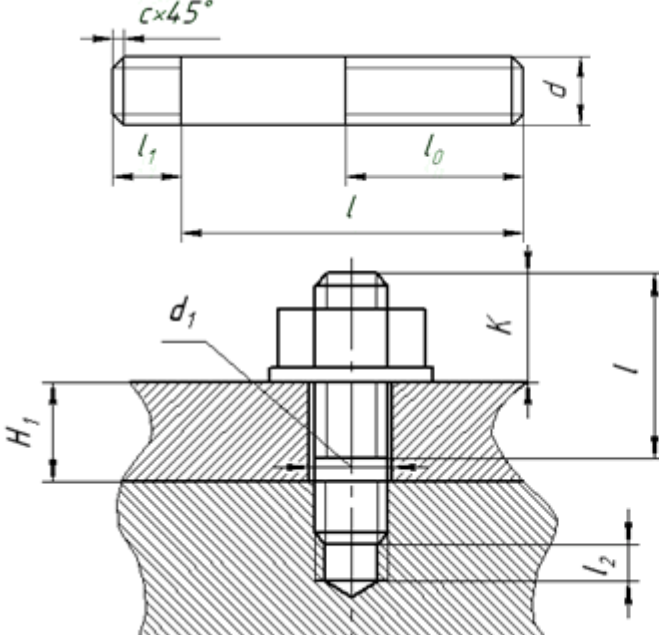
	<p>d – <u>номінальний діаметр</u> р</p> <p>$l=H_1+H_2+1.3d$ – <u>довжина стр</u></p> <p>болта</p> <p>$l_0=2d+6$ – <u>довжина різьди</u></p> <p>$h=0.7d$ – <u>висота головки</u> д</p> <p>$D=2d$ – <u>діаметр описаного</u></p> <p><u>шестигранної головки</u></p> <p>$S=1.7d$ – <u>розмір під ключ</u></p> <p>$c=0.15d$ – <u>розмір фаски</u></p> <p>$K=1.3d$ – <u>запас різьди з ви</u></p> <p>гайки та шайби</p> <p>H_1 – <u>товщина деталі 1</u></p> <p>H_2 – <u>товщина деталі 2</u></p> <p>$d_f=1.1d$ – <u>діаметр отвору в</u></p>

Оптимізовані та рекомендовані розрахунки гайки та шайби.

	$S_w = 0.15d$ – висота шайби $D_w = 2.2d$ – зовнішній діаметр $d_w = 1.1d$ – внутрішній діаметр
	$H = 0.8d$ – висота гайки $D = 2d$ – діаметр описаного кола $S = 1.7d$ – розмір під ключ

Оптимізовані та рекомендовані розрахунки шпильки.

	d – номінальний діаметр шпильки $l = H_1 + 1.3d$ – довжина шпильки $l_0 = 2d + 6$ – довжина різьби $l_f = d$ – довжина різьби для вгвинчування в деталь $c = 0.15d$ – розмір фаски $K = 1.3d$ – запас різьби з гайки та шайби H_1 – товщина деталі 1 $d_1 = 1.1d$ – діаметр отвору в деталі $l_2 = 0.25d$ – запас різьби отвору
--	---

Приклад розрахунку та виконання креслення болтового та шпилькового з'єднань.

Приклад розрахунку та виконання різьбового з'єднання

Болтове з'єднання ($M6$, $H_F=6$, $H_2=5$)

Болт

$d=M6=6\text{мм}$ – номінальний діаметр різьби болта

$l=H_1+H_2+1.3d=6+5+1.3\cdot6=18,8$ – довжина стрижня болта. З ряду довжин вибираємо найближче більше значення 20 мм.

$l_0=2d+6=2\cdot6+6=18\text{ мм}$ – довжина різьби

$h=0.7d=4,2\text{мм}$ – висота головки болта

$D=2d+6=2\cdot6+6=12\text{мм}$ – діаметр описаного кола шестигранної головки

$S=1.7d=1,7\cdot6=10,2\text{мм}$ – розмір під ключ

$c=0,15d=0,15\cdot6=0,9\text{мм}$ – розмір фаски

$K=1,3d=1,3\cdot6=7,8\text{мм}$ – запас різьби з висотою гайки та шайби

$d_f=1.1d=1,1\cdot6=6,6\text{мм}$ – діаметр отвору в деталях

Шайба

$S_{ш}=0.15d=0,15\cdot6=0,9\text{мм}$ – висота шайби

$D_{ш}=2.2d=2,2\cdot6=13,2\text{мм}$ – зовнішній діаметр шайби

$d_{ш}=1.1d=1,1\cdot6=6,6\text{мм}$ – внутрішній діаметр шайби

Гайка

$H=0.8d=0,8\cdot6=4,8\text{мм}$ – висота гайки

$D=2d+6=2\cdot6+6=12\text{мм}$ – діаметр описаного кола гайки

$S=1.7d=1,7\cdot6=10,2\text{мм}$ – розмір під ключ, з ряду вибираємо 10мм.

Шпилькове з'єднання ($M6$, $H_F=12$)

$d=M6=6\text{мм}$ – номінальний діаметр різьби шпильки

$l=H_1+1.3d=8+1.3\cdot6=19,8\text{мм}$ – довжина шпильки. З ряду довжин вибираємо найближче більше значення довжини шпильки 20мм.

$l_0=2d+6=2\cdot6+6=18\text{мм}$ – довжина різьби

$l_f=d=6\text{мм}$ – довжина різьби для вгвинчування в деталь

$c=0,15d=0,9\text{мм}$ – розмір фаски

$K=1,3d=7,8$ – запас різьби з висотою гайки та шайби

$d_f=1.1d=6,6\text{мм}$ – діаметр отвору в деталі

$l_2=0,25d=1,5\text{мм}$ – запас різьби отвору

Гайка та шайба такі самі як в болтового з'єднання.

Невказані розміри з'єднаних деталей довільні довільні.

На окремому аркуші формату A4 написати розрахунки кріпильних деталей.

